

Kipsimallin murtumisen estäminen elastomeerisesta jäljennöksestä irrotettaessa

Tässä artikkelissa kuvataan nopea ja yksinkertainen työtapa, jolla kipsimalli irrotetaan elastomeerijäljennöksestä. Usein kipsimalli murtuu jäljennöksen jäykkyyden takia. Artikkelissa esitellyssä tekniikassa käytetään halpoja ja helppokäyttöisiä materiaaleja. Kun menetellään oikein, kipsimallin irrottaminen jäljennöksestä helpottuu ja murtumien mahdollisuus vähenee.

Proteeseja valmistettaessa työn onnistuminen riippuu siitä, kuinka hyvin kipsimalli muistuttaa preparoituja hampaita. Epätarkka proteettinen työ syntyy, kun käytetään huonoa kipsimallia. Yksi yleinen syy kipsimallien epäonnistumiseen ovat murtumat. Niitä voi syntyä, kun kipsimalli irrotetaan elastomeerisesta, erityisesti polyeteenisestä jäljennösmateriaalista, koska materiaali on jäykkää. Murtumat voivat johtua allemenoista, huonosta irrotustavasta, valmistajan ohjeiden noudattamatta jättämisestä (esim. kipsi ei ole kovettunut) tai jäljennösmateriaalin jäykkyydestä.

Tässä artikkelissa kuvataan yksinkertainen ja edullinen menettelytapa estää kipsihampaiden murtuminen, kun kipsimalli irrotetaan elastomeerisesta jäljennöksestä. Työtapa on helppo: Käytetään astianpesuainetta ja kipsivettä (kipsiä sisältävää jätevettä esim. kipsitahkon vesi). Liuos voitelee jäljennösmateriaalin ja kipsimalli on helppo irrottaa.

TYÖSKENTELYOHJEET:

1. Tarkastele jäljennöstä ja määrittele sen tarkkuus.
2. Desinfioi työ ohjeiden mukaan.
3. Kehikoi elastomeerinen jäljennös.
4. Sekoita oikea määrä kipsiä valmistajan ohjeiden mukaisesti.
5. Kaada kipsi jäljennökseen.
6. Anna sen jähmettyä.
7. Kun malli on kovettunut, poista kehikointimateriaali.
8. Kaiva jäljennöstä irti mallista kipsiveitsellä niin, että materiaalin väliin jää 1.5- 2 mm:n rako.
9. Upota valettu jäljennös puhtaaseen

muoviastiaan, jossa on kipsivettä ja nestemäistä astianpesuainetta.

10. Anna jäljennöksen liota tässä pesuainevedessä ainakin 10 minuuttia.

11. Tämän jälkeen kipsimalli voidaan helposti poistaa. Se upotetaan pelkkään kipsiveteen muutamaksi minuutiksi ja viimeistellään. Anna kipsimallin kuivua ja näin se on valmis proteesin valmistusta varten.

YHTEENVETO

Tällä työtavalla saadaan nopeasti ja helposti irrotettua kipsimalli elastomeerijäljennöksestä. Kipsivesi ja astianpesuaine ovat halpoja ja tavallisia materiaaleja laboratorioissa. Saippuainen vesi valuu mallin ja jäljennöksen väliin tilaan ja voitelee kaksi pintaa. Vähintään 10 minuutin liotuksen jälkeen malli irrotetaan jäljennöksestä vain pientä voimaa käyttäen. Tämän työtavan oikea käyttö auttaa parantamaan valettujen mallien laatua, estää kipsihampaiden rikkoutumisen ja säästää aikaa ja materiaalia.

Purentakiskon valmistaminen Lab-putty silikonilla

Vahasta valmistettu purentakiskon malline voidaan korvata Lab-putty:sta valmistetulla silikonimallineella. Kipsimallit kipsataan artikulaattoriin purentaindeksiä apuna käyttäen, vahaindeksi poistetaan hampaiden välistä ja väli rekisteröidään hammaslaboratorion käyttöön tarkoitetulla silikonilla. Silikonin kovettuttua muotoillaan silikonimalline varsinaisen purentakiskon malliksi kirurgiveitsellä ja esim. terävällä freesarilla. Silikonimalline asetetaan kyvettikipsiin kipsimallia käyttäen, kipsimalli nostetaan silikonimalli-

neesta vasta kun kyvettikipsi on kovettunut niin, ettei se enää muuta olomuotoaan. Vastakipsi valetaan tavalliseen tapaan kyvetin toiseen puoliskoon. Kyvettikipsien kovettuttua laitetaan kyvetti kuumaan veteen noin viideksi minutiksi, tämän jälkeen kyvetti aukeaa hyvin helposti. Kyvettejä ei tarvitse spuulata koska silikonimalline irtoaa kipsistä kokonaisuutena. Kyvetin kipsit käsitellään eristysaineella ja prässätään akryyli sekä keitetään akryylin valmistajan ohjeiden mukaan. Valmistettu purentakisko on helppo puhdistaa kipsijäänteistä, koska mahdolliset vahajää-

mät eivät ole heikentäneet eristysaineen eristyskykyä. Purentakiskon mahdolliset korotukset hiotaan pois artikulaattorissa ja tarkistetaan sivuliikkeet sekä protruusioliikkeiden kontaktit, jonka jälkeen purentakisko muotoillaan ja kiilloitetaan tavalliseen tapaan. Silikonilla apuna käyttäen valmistettu purentakisko istuu hyvin ja on kaikin puolin tarkemmin jäljentävä materiaali kuin vaha, lisäksi vahaton valmistusmenetelmä ei missään vaiheessa heikennä eristysaineiden eristyskykyä.